

Til

Digitaliseringsdirektoratet

DERES REF.: saksnr 19/01489

VÅR REF.: Heidi Finstad

Oslo, 29. april 2020

Innspill til handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser

Treindustrien takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med en handlingsplan for grønne og innovative anskaffelser. Dette skrevet er et supplement til innspillene vi ga muntlig på innspillsmøte 2.12.2019. Krav fra offentlige innkjøpere er et svært godt virkemiddel for å påvirke samfunnsutviklingen, for eksempel for å nå klima- og miljømål og fremme seriøse aktører. Sammen med regelverksutvikling kan offentlige bestillinger være med på å sette premisser som muliggjør utvikling i næringslivet, der forutsigbare rammebetingelser er utløsende for investeringer.

Treindustrien er bransjeforening for norske produsenter av trebaserte byggematerialer. Vi har medlemmer innenfor hele den industrielle verdikjeden fra sagbruk og høvleri til anlegg for overflatebehandling, impregnering, limtre- og elementproduksjon, emballasjeprodusenter og bioenergi. I arbeidet med handlingsplanen er bygg og anlegg, plast og sirkulærøkonomi utpekt som noen av fokusområdene. Dette er områder som direkte berører vår bransje, og der produsentene i treindustrien kan være med på å få fram de gode løsningene. Treindustrien er en del av Byggenæringens Landsforening (BNL) og NHO. Vi viser også til innspill fra disse.

Produsentene ønsker krevende og gode bestillere. Det er en viktig driver for innovasjon og bærekraft. Det offentlige står bak en stor andel av omsetningen i byggenæringen og det er derfor svært viktig at det offentlige også bruker rollen som bestiller for å nå innovasjon- og bærekraftsmål. Det er behov for et kompetanseløft for offentlige innkjøpere, som ofte ikke har tilstrekkelig oversikt over hvordan man kan fremme innovasjon og bærekraft i offentlige bestillinger. Miljøkrav er tatt inn i forskrift om offentlige anskaffelser, men mulighetsrommet utnyttes ikke godt nok. Fortsatt vektlegges pris på innkjøpstidspunktet for høyt - på bekostning av kvalitet, innovasjon, miljø og kostnadsvurdering i et livsløpsperspektiv. Gode kriteriesett og veiledere må på plass.

Klimaløsninger i bygg- og anleggssektoren

Når det gjelder krav til klima, miljø og bærekraft er det viktig at kravene stilles på en slik måte at det er enkelt for både bestiller og leverandør. Samtidig må man ivareta kompleksiteten som ligger i klimagassberegninger og krav til kvalitet i et livsløpsperspektiv. Det er utarbeidet en standard for klimagassregnskap for bygg NS3720. Et klimagassregnskap må se på helheten og hele livsløpet der både produksjon, byggefase, bruk, transport og end-of-life scenarier må med. Ved å kun velge ut noen måleparametere risikerer man å ikke få et reelt bilde av klimaavtrykket. Det krever stor kompetanse å utarbeide slike klimagassregnskap. Det foregår imidlertid stadig utvikling av digitale verktøy som kan tas i bruk, slik at dette kan bli enklere på sikt.

Enhetlig dokumentasjon er helt essensielt, og miljødeklarasjoner som EPD (Environmental Product Declaration) er et godt utgangspunkt i mange tilfeller. EPD bygger på en internasjonal standard og gir en oversikt over klima- og miljøavtrykket til et produkt gjennom et livsløp. EPDene brukes i tillegg aktivt internt i produsentledet i arbeidet med egen miljøforbedring. Uten klare kriterier og enhetlig krav til

dokumentasjon risikerer man at produsenter må dokumentere på ulike måter i alle prosjekter, noe som vil være kostnadsdrivende og på sikt hemme lønnsomhet i byggenæringen. Klare dokumentasjonskrav er også viktig for å unngå "grønnvasking". Mange ulike merkeordninger for miljø- og klimaprestasjoner skaper uklarheter om produkters miljøprestasjoner. Det jobbes med digitalisering av produkttegenskaper for byggevarer og her er produsentsiden aktivt med for å kunne levere digitalt informasjonen som trengs. Det å ha tilgjengelig informasjon om produkters egenskaper i en digital tvilling vil være viktig i overgangen til en sirkulær økonomi, og kan også gjøre det enklere å utarbeide klimagassregnskap for bygg.

Sirkulærøkonomi

Sirkulærøkonomi er et av de prioriterte områdene i den nye handlingsplanen. Det er viktig med en helhetlig tilnærming, der man også ser på synergier mellom ulike sektorer.

Treindustrien mener det å forlenge levetiden på dagens bygg må høyt på lista, da dette vil gi store ressursbesparelser. Det kan for eksempel innebære at det må stilles krav til analyse i tidlig fase for hvordan man kan utnytte eksisterende bygg og unngå å rive. Det kan ligge muligheter både i ombygging, energieffektivisering, ny bruk og påbygg. Det kan også være mulig å beholde fundamentering og bærekonstruksjon som står for det store volumet av ressurser/materialer i et bygg.

For både nybygg og rehabiliteringsprosjekter bør avfallsminimering på byggeplass og design for lang levetid, fleksibilitet og ombruk være områder det legges ekstra trykk på. Kvalitet må vektlegges. Her kan grønne og innovative anskaffelser drive markedet og løsningene framover.

Plast

Byggenæringen er forbruker av plast, blant annet til emballasje. Gode bestillere og godt samarbeid i verdikjeden i byggenæringen kan bidra til nye løsninger som reduserer plastbruken og utvikler nye produkter og tjenester. Her bør man også stimulere til innovasjon på tvers av sektorer. Som eksempel trekker vi fram at sidestrømmer fra treindustri benyttes i mange andre sektorer, og også kan være en del av løsningen på plastutfordringen. Det jobbes blant annet med å utvikle forbedrede biobaserte plastmaterialer i treforedlingsindustrien. Når det gjelder plast og plastemballasje er det flere føringer å forholde seg til; avfallsreduksjon/ombruk, EU-mål om økt grad av resirkulert plast og reduserte klimagassutslipp. Ved innovative og grønne anskaffelser med mål om å levere bedre plast- og emballasjealternativer bør man ha alle disse forholdene med i vurderingene.

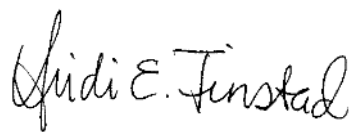
Virkemiddelapparatet

Innovative anskaffelser handler ikke bare om produkter og varer. For å få innovasjon må man ha et bredere perspektiv, der man også ser på muligheten for nyskaping innen områder som distribusjon, tjenesteøkonomi og der det kan utforskes nye forretningsmodeller.

Det er behov for risikoavlastning for de som går foran med grønn innovasjon. Her kan ulike modeller være aktuelle, og må vurderes nærmere. Leverandørutviklingsprogrammet/Innovative anskaffelser bør ha en vesentlig rolle i operasjonalisering av en strategi for grønne og innovative anskaffelser. Det er også viktig at virkemiddelapparatet rigges for å følge opp. Virkemidlene må være tilpasset norsk bedriftsstruktur med mange mellomstore og mindre bedrifter og der det legges til rette for både radikal og inkrementell innovasjon. Videre må også kommersialisering og oppskalering av de gode løsningene gjøres mulig. Her bør det offentlige bruke rollen som bestiller aktivt og bidra til at gode produkter og løsninger ikke kun blir enkeltleveranser/pilotprosjekter, men også når et bredere marked.

Med hilsen

Treindustrien

Heidi Finstad
Adm. Direktør